

Özel Öğretim Kurslarında Okuyan Öğrencilerin Rekreatif Etkinliklere Katılımının Akademik Yaşama Etkisinin İncelenmesi (Malatya İli Örneği)*

Merve YİĞİT¹, Aytekin Hamdi BAŞKAN²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı özel öğretim kurslarında bulunan üniversite sınavına hazırlanan ortaöğretim son sınıf ve mezun olan öğrencilerin boş zaman kullanımlarına ve rekreatif etkinliklere katılımının akademik yaşama etkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Malatya ilinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında özel öğretim kurslarında bulunan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini Malatya ilindeki İntegral, Yeni Hamle ve Kültür özel öğretim kurslarına kayıtlı olan yaşları 17-22 yaş ve üzeri arasında değişen sınava hazırlanan öğrencilerden tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 200 birey oluşturmuştur. Ortaöğretim mezunu ve ortaöğretim son sınıf olan bireylerin sınava hazırlandıkları dönemde boş zamanlarının kullanımı ve rekreatif etkinliklere katılma durumuna göre incelenmesine ait bulguların istatistiksel analizi SPSS 23 paket programında yapılmıştır. Araştırma grubunun demografik özellikleri, boş zaman kullanımları, okuldaki boş zamanlarındaki rekreatif etkinliklerine katılımı, okul dışı katıldıkları rekreatif etkinlikler katılımı, rekreatif etkinliklerin faydaları ve kişisel beceriye sahip olma durumuna göre boş zamanı verimli kullanma durumuna ait bulgular için frekans, ortalama ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda, öğrencilerin serbest zamanlarında hangi rekreatif etkinlikler yaptıkları ve bu etkinlikleri yapma nedenleri ortaya konulmaktadır.

Sonuç: Çalışmada ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda, öğrencilerin birçoğunun hafta içi günde ortalama 3 ile 6 saat arası, hafta sonu ise 6 saat ve daha fazla boş zamanı varken, bu boş zamanlarının en fazla 1-2 saatini rekreatif etkinliklerle geçirdiği görülmektedir. Yani öğrencilerin boş zamanlarında, rekreatif etkinliklere çok fazla zaman ayırmadığı, serbest zamanlarını etkili ve verimli kullanmadıkları ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Boş Zaman, Akademik Başarı, Özel Öğretim

ABSTRACT

Investigation of The Effect of Participation of Studentsin Private Education Coursesin Recreational Activities on Academic And Social Life

(Malatya Province Example)

Purpose: The aim of this study is to examine the effects of participation in leisure time and recreational activities on academic and social life of high school senior and graduate students who are preparing for the university exam in private education courses.

Method: The universe of this research consists of students attending private education courses in Malatya in the 2020-2021 academic year. The sample of the study consisted of 200 individuals selected by random knitting method from the students whose ages ranged from 17-22 years and above, who were enrolled in Integral, Yeni Hamle and Kültür special education courses in Malatya. Statistical analysis of the findings of the examination of high

¹ Giresun Üniversitesi, Giresun/TÜRKİYE. merveyigit44@gmail.com

² Giresun Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Giresun/TÜRKİYE. aytekinbaskan@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-4204-7408

*: Bu çalışma Dr.Öğr.Üyesi Aytekin Hamdi BAŞKAN tarafından yürütülen Merve YİĞİT'in yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

school graduates and high school seniors according to the use of their spare time and participation in recreational activities during the preparation period for the exam was made in the SPSS 23 package program. Frequency, average and percentage calculations were made for the findings of the efficient use of leisure time according to the demographic characteristics of the research group, their leisure time use, their participation in recreational activities in their spare time at school, their participation in recreational activities outside of school, the benefits of recreational activities and their personal skills.

Results: In line with the findings obtained in the study, what activities the students do in their spare time and the reasons for doing these activities are revealed. In line with the data obtained in the study, it is revealed which recreational activities the students do in their free time and the reasons for doing these activities.

Conclusion: In line with the results of the study, it is seen that while most of the students have an average of 3 to 6 hours of free time on weekdays and 6 hours or more on weekends, they spend a maximum of 1-2 hours of this free time with recreational activities. In other words, it turns out that students do not spare much time for recreational activities in their spare time and cannot use their free time effectively and efficiently.

Keywords: Recreation, Free Time, Academic Achievement, Private School

GİRİŞ

İnsanların yaşam standartları ve yaşam kaliteleri değiştiğinde, değişimlerin kendilerinden kaynaklanan yeni sorunlar yaratırlar. Bu nedenlerden biri, insanların boş zamanlarının artması ve boş zaman aktivitelerine değer vermenin en iyi yoludur (Fişek, 1998).

Rekreasyonel faaliyetler, bireylerin psikolojik, sosyal ve kültürel gelişimlerini etkileyen etkili faktörler olup, insanların içinde yaşadıkları topluma ekonomik, sosyal ve kültürel yönden fayda sağlayacaktır. Serbest zaman aktivitelerini önemli kılan bir diğer unsur da beraberinde getirdiği doyum duygusudur. Böylece rekreasyonel etkinlikler bireylerin sosyalleşmeleri açısından toplumla bütünleşmelerine yardımcı olmaktadır. (Özkalp, 1997). Günümüzde boş zaman etkinliklerine katılım giderek daha önemli hale gelmekte ve boş zaman olgusu tüm sınıfların günlük yaşamında büyük önem taşımaktadır (Sabbağ ve Aksoy, 2011). Bu zaman diliminin değerlendirilmesi bireyin istek ve arzuları ile bireysel ya da grup halinde yapmayı amaçladığı neşe ve mutluluk getirecek boş zaman etkinliklerini içermektedir (Karaküçük, 1999).

Hayatın önemli bir yönü olarak boş zaman, zorunluluklara karşı yeterli zamanı korumak için daha fazla zaman özgürlüğünü temsil eden sınırlı bir kaynak olarak görülmektedir (Peters ve Raaijmakers 1998). Serbest zamanın ise belirli çalışma saatleri içerisinde ailelerin ve bireylerin sorumluluklarını yerine getirdikten sonra dinlenmeleri ve yenilenmeleri için fırsatlar sunduğu söylenebilir. Bu noktada bireyler, kişisel gelişim fırsatlarını gerçekleştirmek için hayatın daha sıkıcı kısımlarından ve belirli durumlardan kaçınabilirler. Bu da nihayetinde

zamanınızı zenginleştirmek, hayattan zevk almak ve hayatın değerini anlamak gibi önemli durumlara yol açabilir. Ayrıca insanların ihtiyaç duyduklarında rekreasyonel faaliyetlerden yararlanabilecekleri sağlıklı ağlar oluşturmak, zamanla ilişkilerini geliştirebilir ve bu faaliyetler aracılığıyla bireylere gerekli sosyal sermayeyi sağlayabilir. (Coleman, 1988).

Eğitim, kişilik yapısının temel öğelerinin öğrenildiği evde başlar. Bunları daha sonra değiştirmek zordur. Tembellik, çalışkanlık, dürüstlük, yalan söyleme, sosyallik, bencillik gibi ikilemler ailelerde başlar, gelişir ve çoğu durumda şiddetlenir. Okulların bunları değiştirmesi zordur, bu nedenle en iyi çözüm önce aileyi etkilemektir. (Başar, 1998). Çocuğunuzun 5 yaşına kadar hayatından, okula gittiğinde nasıl davrandığı anlaşılabilir. Çocuklar alfabeyi okulda erken öğrendiklerinde, ebeveynlerinin tutum ve davranışları onları büyük ölçüde etkileyebilir. Ebeveyn desteği, bir çocuğun başarı oranını artırmaya yardımcı olabilir. Ayrıca öğretmenler, özellikle dil becerilerinin geliştirilmesinde bilişsel ve duygusal motivasyon için ebeveyn desteği almalıdır. (Yavuzer, 2008). Çünkü veli desteği, bir öğrencinin okuldaki sosyal ve akademik başarısı için çok önemlidir. Okul, eğitimin evde alındığı bir yer olarak düşünülebilir. Çocuğun okula uyumu ve akademik başarısı, ebeveynin çocuğunu eğitmedeki başarısının bir ölçüsüdür (Yörükoğlu, 1998).

Bu çalışmanın amacı özel öğretim kurslarında bulunan üniversite sınavına hazırlanan ortaöğretim son sınıf ve mezun olan öğrencilerin boş zamanlarında rekreatif etkinliklere katılımının akademik yaşama etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmamızın konusu; Malatya ilinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında özel öğretim kurslarında bulunan öğrencilerin özel öğretim kurslarına kayıtlı olan yaşları 17-22 yaş ve üzeri arasında değişen sınava hazırlanan öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmamızın önemi; öğrencilerin sınava hazırlandıkları yoğun dönemlerinde boş zamanlarında ne yaptıkları, hangi rekreatif etkinliklere katıldıklarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılarak hazırlanmıştır. Tarama modeli; Geçmişteki veya şimdiki bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma sürecidir. Araştırılacak olay, kişi veya konu kendi şartlarına ve statüsüne göre belirlenmeye çalışılır. Bunları herhangi bir şekilde değiştirmek veya etkilemek için hiçbir girişimde bulunulmaz. Bilmek istediğiniz her şey var ve orada. Doğru şekilde "gözlemlemek" önemlidir. (Karasar, 2008).

Katılımcılar

Bu araştırmanın evrenini Malatya ilinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında liseden mezun olan ve lise son sınıf öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Malatya ilindeki İntegral, Yeni Hamle ve Kültür özel öğretim kurslarına kayıtlı olan yaşları 17-22 ve üzeri arasında değişen sınava hazırlanan öğrencilerden tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 200 birey oluşturmuştur.

Verileri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama tekniği olarak ise anket tekniği kullanılmıştır (Balcı, 2013). Anketler, belirli bir konu hakkındaki düşünceleri, görüşleri, tercihleri, davranışları, beklentileri ve eğilimleri ortaya çıkarmak için bilgi toplamak için seçeneklere dayalı araçlardır. (Balaban-Sali, 2012). Uygulama sonucu gerekli düzeltmeler yapılarak anket formu son halini almıştır (EK 2).

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak Başkan (2016)'nın "öğrencilerin üniversite sınavına hazırlandıkları dönemdeki zaman kullanımları ve rekreatif etkinliklere katılımı" na ait geliştirdiği anket formu kullanılmıştır (EK 4). Araştırma verileri Malatya ilinde bulunan İl Milli Eğitim Müdürlüğü' ne bağlı olarak çalışan özel öğretim kurumlarından toplanmıştır. Verilerin toplanabilmesi Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğünden veri toplamak için izin alınmıştır (EK 1). Ayrıca reşit olmayan katılımcılar için ise "gönüllülük onam formu" (EK 3) kullanılmıştır.

İstatistiksel Analiz

SPSS 23 paket programında lise mezunları ve son sınıf öğrencilerinin sınava hazırlık sürecinde serbest zaman değerlendirmeleri ve rekreasyonel faaliyetlere katılımı üzerine istatistiksel analiz yapılmıştır. Çalışma grubunun demografik özellikleri, serbest zaman kullanımı ve rekreasyonel faaliyetlere katılım bulguları için frekans, ortalama ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Günlük ders çalışmaya ayrılan ortalama saat

Bir günde ortalama kaç saat ders çalışıyorsunuz?	n	%
1 Saat ve daha az	17	8,50
2 saat	33	16,50
3 saat	46	23,00

4 saat	49	24,50
5 saat	28	14,00
6 saat ve daha fazla	27	13,50

Tablo 1’de görüldüğü gibi; bir günde ortalama kaç saat ders çalışıyorsunuz değişkenine verilen cevaplar incelendiğinde en yüksek oranda 4 saat boş zamanı olanların oranı %24,50’dir. 3 saat diyenler %23,00 oranında, 2 saat diyenler %16,50 oranında, 5 saat diyenler %14,00 oranında, 6 saat ve daha fazla diyenler %13,50 oranında ve 1 saat ve daha az diyenler %8,50 oranına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Daha fazla boş zamana sahip olma isteği

Daha fazla boş zamana sahip olmak ister miydiniz?		
	n	%
İsterdim	19	9,50
İstemezdim	120	60,00
Farketmez	61	30,50

Tablo 2’de görüldüğü gibi; katılımcılar daha fazla boş zamana sahip olmak istermiydiniz sorusunu %60,00 oranında istemezdim, %30,50 oranında fark etmez ve %9,50 oranında isterdim şeklinde cevaplamıştır.

Tablo 3. Boş zamanı verimli kullanma durumu

Boş zamanlarınızı verimli kullandığınızı düşünüyor muydunuz?		
	n	%
Evet	61	30,50
Hayır	48	24,00
Kısmen	91	45,50

Tablo 3’te görüldüğü gibi; katılımcılar boş zamanınızı verimli kullanabilme sorusunu %45,50 oranında kısmen, %30,50 oranında evet ve %24,00 oranında isterdim şeklinde cevaplamıştır.

Tablo 4. Boş zamanın okul/ders başarısını etkileme durumu

Boş zamanınızın artması halinde okul/ders başarınız nasıl etkilenirdi?		
	n	%
Olumsuz etkilenir	43	21,50
Olumlu etkilenir	157	78,50

Tablo 4'te görüldüğü gibi; katılımcılar boş zaman okul/ders başarısını nasıl etkiledi sorusunu %78,50 oranında olumlu etkilenir, %21,50 oranında olumsuz etkilenir şeklinde cevaplamıştır.

Tablo 5. Okulda ders dışı katıldıkları rekreatif etkinlik

Etkinlik	Süre	n	%
Basketbol	1 Saat ve daha az	15	7,50
	2 saat	12	6,00
Voleybol	1 Saat ve daha az	11	5,50
	2 saat	18	9,00
Masa Tenisi	1 Saat ve daha az	13	6,50
	2 saat	8	4,00
Futbol	1 Saat ve daha az	15	7,50
	2 saat	17	8,50
	3 saat	11	5,50
Santraç	1 Saat ve daha az	11	5,50
	2 saat	5	2,50
Dans çalışmaları	1 Saat ve daha az	10	5,00
	2 saat	4	2,00
Drama, tiyatro çalışmaları	1 Saat ve daha az	10	5,00
	3 saat	1	0,50
Fotoğrafçılık çalışmaları	1 Saat ve daha az	11	5,50
	2 saat	1	0,50
	3 saat	2	1,00
Konferans*Seminer	1 Saat ve daha az	9	4,50
	2 saat	5	2,50
	3 saat	1	0,50
Edebiyat çalışmaları	1 Saat ve daha az	10	5,00
	2 saat	3	1,50
	3 saat	1	0,50
Müzik,enstrüman, orkestra, koro çalışmaları	1 Saat ve daha az	13	6,50
	2 saat	10	5,00
	3 saat	10	5,00
Okul dergi/gazete ve tanıtım afişlerinde görev alma	1 Saat ve daha az	9	4,50
	2 saat	1	0,50
Mesleki tanıtım günleri	1 Saat ve daha az	8	4,00
	2 saat	5	2,50
Üniversite gezileri	1 Saat ve daha az	8	4,00
	2 saat	3	1,50
	3 saat	1	0,50
Şiir dinletisi	1 Saat ve daha az	6	3,00
	2 saat	1	0,50
	3 saat	1	0,50
Huzur evi gezileri	1 Saat ve daha az	10	5,00
	2 saat	2	1,00
Engelli bireyleri ziyaret ve ilgili çalışmalar	1 Saat ve daha az	8	4,00

Tablo 5'te görüldüğü gibi; katılımcıların okulda ders dışı katıldığı rekreatif etkinlik oranlarına bakıldığında; rekreatif etkinlik olarak en fazla voleybol, basketbol, futbol ve müzik, enstrüman, koro çalışmaları katılım olduğu görülmektedir. Futbol oynadıklarını söyleyenlerin oranı 2 saatten fazla %8,50'tir. Voleybol oynayanlar 2 saatten fazla %9,00 oranına sahip iken basketbol ise 2 saatten fazla %6,00 oranında söylenmiştir. Dördüncü sırada ise müzik, enstrüman, koro çalışmaları etkinliği yer almaktadır.

Tablo 6. Rekreatif etkinliklere katılımın sağladığı fayda

Rekreatif etkinliklere katılımın sağladığı fayda		
	n	%
Zamanı daha verimli kullanmayı sağlar	190	95,00
Kişisel beceri ve yeteneğin gelişmesini sağlar	1	0,50
İnsanı mutlu eder	7	3,50
Çalışma ve akademik başarı ve verimi artırır	1	0,50
Dinlenme olanağı sağlar	1	0,50

Tablo 6'da görüldüğü gibi; rekreatif etkinliklere katılımın sağladığı fayda değişkeninde alınan cevaplar incelendiğinde, %95,00'lik bir oranda zamanı daha iyi kullanmayı sağladığı söylenmiştir. %3,50 oranında insana mutluluk verdiği, %0,50 oranında kişisel beceri ve yeteneğin gelişmesini sağladığı, %0,50 oranında çalışma ve akademik başarı verimini artırır, %0,50 oranında ise dinlenme olanağı sağladığını belirtilmiştir.

Tablo 7. Kişisel beceriye sahip olma durumuna göre okul/ders başarısının etkilenme durumu

Zevkle katıldığınız aktivite varmı?	Boş zamanın fazla olması okul/ders başarınızı nasıl etkilerdi?		
	n	Olumlu Etkilenir	Olumsuz Etkilenir
Evet	95	82,10%	17,89%
Hayır	105	75,23%	24,76%

Tablo 7'de görüldüğü gibi; kişisel beceriye sahip olma durumu ile boş zamanın okul/ders başarısının nasıl etkilendiği karşılaştırıldığında okul/ders başarısını olumlu etkilerdi şeklinde cevaplayanların %82,10'u bir kişisel beceriye sahip olduklarını söylemişlerdir. %75,23'ü ise herhangi bir kişisel becerisi olmamasına rağmen boş zamanın artması halinde okul/ders başarısının olumlu etkileneceğini söylemiştir. Okul/ders başarısının olumsuz etkileneceğini düşünenlerin %24,76'sının herhangi bir kişisel beceriye sahip olmayanlardan

olduğu, %17,89' unun ise katıldığı bir aktivite olmasına rağmen boş zamanın okul/ders başarısını olumsuz etkileyeceğini belirtmiştir.

TARTIşMA

Bu çalışmanın amacı Malatya'daki özel üretim kurslarında okuyan, niversite sınavına hazırlanan ortaretim son sınıf ve mezun rencilerin niversite sınavına hazırlandıkları dönemde rekreatif etkilere katılma durumuna ve boş zamanlarında yaptıkları aktivitelerin belirlenmesi incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmamıza Malatya ilinde 2020-2021 eğitim üretim yılında özel üretim kurslarında bulunan rencilerin özel üretim kurslarına kayıtlı olan yaşları 17-22 yaş ve üzeri arasında değişen sınava hazırlanan rencilerden 111'i kadın 89'u erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak rencilerin boş zamanlarında gerçekleştirdikleri etkinlikler ve bu etkinlikleri gerçekleştirme nedenleri ortaya çıkarılmıştır.

Zaman yönetimi, bireyin özel ve kamusal yaşamda belirlediği amaç ve hedeflere ulaşmak için planlama, organize etme ve kontrol etme gibi işlevleri yerine getirme sürecidir. (Kocabaş ve Erdem, 2003). Üniversite rencileri için önemli bir konu olmaktadır. Geleceği şekillendiren adımlardan biri olan bu aşamada rencileri gelecekteki kariyerlerine hazırlamak ve geleceğe yönelik planlamalar yer almaktadır. Zaman yönetimi becerileri önemlidir. (Eldeleklioğlu, 2008). Akademik başarıya katkıda bulunan rekreasyonel etkilere katılımın kapsamı ve modeli araştırmamızın temelini oluşturmaktadır. Araştırmamızı destekleyen diğer çalışmalar şunlardır:

Tablo 1'de bir günde ortalama kaç saat ders çalışıyorsunuz değişkenine verilen cevaplar incelendiğinde en yüksek oranda 4 saat boş zamanı olanların oranı %24,50'dir. 3 saat diyenler %23,00 oranında, 2 saat diyenler %16,50 oranında, 5 saat diyenler %14,00 oranında, 6 saat ve daha fazla diyenler %13,50 oranında ve 1 saat ve daha az diyenler %8,50 oranına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2 incelendiğinde katılımcılar daha fazla boş zamana sahip olmak ister miydiniz sorusunu %60,00 oranında istemezdim, %30,50 oranında fark etmez ve %9,50 oranında isterdim şeklinde cevaplamıştır. Ekici ve Yenel'in (2002) yaptıkları araştırmada rencilerin boş zaman alışkanlıkları ve katılımları incelenmiş ve bu rencilerin yeterli boş zamanlarını kullanmadıkları ve turistik faaliyetlere yeterince katılmadıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 3'de katılımcılar boş zamanınızı verimli kullanabilme sorusunu %45,50 oranında kısmen, %30,50 oranında evet ve %24,00 oranında isterdim şeklinde cevaplamıştır. Kurumlu

(2014) yaptığı çalışmasında; evde yapılan boş zaman faaliyeti olarak en çok tv izleme ve bilgisayar oyunu oynama sonucuna rastlanmıştır.

Tablo 4'te katılımcılar boş zaman okul/ders başarısını nasıl etkilerdi sorusunu %78,50 oranında olumlu etkilenir, %21,50 oranında olumsuz etkilenir şeklinde cevaplamıştır. Ergin'in (2000) yaptığı çalışmada okullarının kendilerine rekreasyonel etkinliklere katılma fırsatları sunmadığı, boş zamanlarını etkili kullanamadıklarını, rekreasyonel etkinliklere tam olarak katılmadıklarını ve bunun nedeninin ekonomik yetersizliklerden kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 5'te katılımcıların okulda ders dışı katıldığı rekreatif etkinlik oranlarına bakıldığında; rekreatif etkinlik olarak en fazla voleybol, basketbol, futbol ve müzik, enstrüman, koro çalışmaları katılım olduğu görülmektedir. Futbol oynadıklarını söyleyenlerin oranı 2 saatten fazla %8,50'tir. Voleybol oynayanlar 2 saatten fazla %9,00 oranına sahip iken basketbol ise 2 saatten fazla %6,00 oranında söylenmiştir. Dördüncü sırada ise müzik, enstrüman, koro çalışmaları etkinliği yer almaktadır. Ekici ve Arkadaşlarının (2000) yaptıkları çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin ağırlıklı olarak spor alanında ders dışı etkinlikleri teşvik ettikleri, okullarda ders dışı etkinliklerinin yüksek oranda yapılmadığı, araç-gereç ve derslik eksikliğinin sporu engelleyen faktörler olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 6'da rekreatif etkinliklere katılımın sağladığı fayda değişkeninde alınan cevaplar incelendiğinde, %95,00'lik bir oranda zamanı daha iyi kullanmayı sağladığı söylenmiştir. %3,50 oranında insana mutluluk verdiği, %0,50 oranında kişisel beceri ve yeteneğin gelişmesini sağladığı, %0,50 oranında çalışma ve akademik başarı verimini artırır, %0,50 oranında ise dinlenme olanağı sağladığını belirtilmiştir. Karaküçük ve Yetim'in (1996) yaptıkları çalışmasında; Rekreasyonun en kapsamlı ve ilgi çekici alanlarından biri olan spor ve rekreasyonun birbirini karşılıklı olarak etkilediğini ve sporun toplumda sevdirmesi, tanınması ve başarısında sporun önemli rol oynadığını vurgulamaktadır.

Tablo 7'de kişisel beceriye sahip olma durumu ile boş zamanın okul/ders başarısını nasıl etkilendiği karşılaştırıldığında okul/ders başarısını olumlu etkilerdi şeklinde cevaplayanların %82,10'u bir kişisel beceriye sahip olduklarını söylemişlerdir. %75,23'ü ise herhangi bir kişisel becerisi olmamasına rağmen boş zamanın artması halinde okul/ders başarısının olumlu etkileneceğini söylemiştir. Okul/ders başarısının olumsuz etkileneceğini düşünenlerin %24,76'sının herhangi bir kişisel beceriye sahip olmayanlardan olduğu, %17,89'unun ise katıldığı bir aktivite olmasına rağmen boş zamanın okul/ders başarısını olumsuz etkileyeceğini belirtmiştir. Büküşoğlu ve Bayturan'ın (2005) yaptıkları araştırmada Birçok

aile, çocuk ve gençlerin boş zaman etkinliklerine katılmalarının okul başarılarını olumsuz etkileyeceğinden endişe duymakta ve bu kaygılar nedeniyle boş zaman etkinliklerine katılmalarını bazen engellediğini ortaya koymuştur.

Araştırmamıza Malatya ilinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında özel öğretim kurslarında bulunan öğrencilerin özel öğretim kurslarına kayıtlı olan yaşları 17-22 yaş ve üzeri arasında değişen sınava hazırlanan öğrencilerden 111'i kadın 89'u erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak öğrencilerin boş zamanlarında gerçekleştirdikleri etkinlikler ve bu etkinlikleri gerçekleştirme nedenleri ortaya çıkarılmıştır. Araştırmada ortaya çıkan verilerle birlikte, öğrencilerin çoğunun hafta içi ortalama 3 ila 6 saat, hafta sonları ise 6 saat ve üzeri boş vakit geçirirken, bu boş saatlerin en fazla 1-2 saatini rekreatif etkinliklere ayırdıkları tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle, öğrencilerin boş zamanlarında boş zaman etkinliklerine fazla zaman ayırmadıkları ve boş zamanlarını etkin ve verimli kullanamadıkları ortaya çıkmıştır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç olarak; ilgili literatürde de ülkemizde çeşitli yaşlardaki öğrencilerin boş zamanlarını değerlendiremedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Yaptığımız araştırmaya göre katılımcıların çoğunluğunun boş zamanın fazla olması okul/ders başarısını olumlu arttırdığını fakat yoğun ders çalışma temposundan dolayı yeterli zaman bulamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma verilerinin sonunda ortaöğretim son sınıf ve mezun olan öğrencilerin boş zamanlarını tam ve rasyonel kullanamadıkları; evde dinlenerek, televizyon izleyerek, sosyal medyada vakit geçirerek, video oyunları oynayarak rekreasyonel faaliyetlerde bulunma yollarının pasif olduğu anlaşılmaktadır. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar kapsamında öğrencilerin rekreasyon hakkında gerekli bilgiye sahip olsalar bile spor yapmak için fazla zaman harcamadıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin spora yönelik tutumlarını ve spora katılım duygularını geliştirmek için öğrencilerin spora olan ilgileri artırılarak rekreasyonel katılım daha kapsamlı ve daha etkin bir şekilde güçlendirilebilir. Bu çalışmalar öğrencilerin, ortaöğretim son sınıfta okuyup mezun olmalarını ve enerjilerini olumlu yönde kullanmalarını sağlayacaktır.

Zaman, insanların kaynaklarını verimli ve etkin bir şekilde kullandıklarında daha doğru kullanmalarına yardımcı olan önemli bir stratejik faktördür. Bu bağlamda planlı hareket eden ve zamanını kontrol edenlerin özel, mesleki ve öğrenci hayatlarında başarı şansı çok yüksektir. Bu ve benzeri çalışmaların sonuçlarına göre, bu ve benzeri çalışmaların sonuçlarına

göre, kişinin yaşam başarısında zamanı doğru ve etkili bir şekilde yönetme yeteneği önemli bir rol oynamakta ve İlkokulların teori ve pratikte daha fazla eğitime ihtiyacı vardır. Ayrıca, bu beceriyi geliştirmek için okullar, eğitim profesyonellerinin organize edilmesini ve yönlendirilmesini ve öğrencilerin ders dışı etkinlik ve etkinliklere, özellikle sınavlara katılırken zaman tuzaklarının farkında olmalarını sağlamalıdır. Araştırma verileri sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir;

Öneriler

- Öğrencilerin boş zamanlarında rekreasyonel faaliyetlere katılma motivasyonlarını artırmak için üniversitelerin Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı koordinasyonunda bu alanda uzmanlaşmış kişilerin istihdam edilmesi sağlanmalıdır. Zaman eğitimi konuları desteklenebilir.
- Üniversitemizin tesis ve kulüp sayılarını artırmaları durumunda öğrenciler boş zamanlarını verimli ve etkili bir şekilde değerlendirip ders çalışabilmelerini sağlayabilir. Üniversiteler, gençlerimizi sadece mesleki yaşamlarında değil, toplum ve insanlık yararına bireyler olarak da yetiştirmelidir. Farklı misyonlara sahip üniversiteler, boş zaman etkinliklerine yön vermeli, kampüslerde ve üniversitelerde rekreasyonel etkinliklerin uygulanabileceği açık ve kapalı rekreasyon alanları oluşturmalı ve en etkili şekilde yönetmek için öğrencilerin, yapması gereken temel faktör olmalıdır.
- Bireyler, kendileri için anlamlı ve faydalı olan alternatifleri seçerek, ilgi ve yeteneklerine uygun rekreasyonel faaliyetlere katılmaya teşvik edilmelidir.
- Hızla değişen dünyada velilerin eğitim beklentileri doğal olarak geçmişe göre çok daha hızlı değişiyor. Çoğu özel eğitim kurumunda öğrencilerin ve velilerin beklentileri göz önünde bulundurularak bireylerin boş zamanlarını etkin ve kaliteli bir şekilde geçirebilecekleri çeşitli sosyal, kültürel, sportif ve rekreasyonel etkinliklerin oluşturulması önerilmektedir. Bu nedenle bu çalışmaların sürekli güncellenmesi ve yenilenmesi gerekmektedir.
- Bireylerin rekreasyonel aktiviteleri fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal olarak farklı olmalıdır. Öğrenciler fiziksel, atletik, kültürel ve sanatsal faaliyetlere katılırlarsa daha verimli daha sağlıklı öğrenmelerinin yanı sıra başarılı çalışmalarını yapma olasılıkları artar.

- Öğrenciler, rekabetçi bir ortamdan ziyade işbirliğini vurgulayan bir sınıf ortamından hoşlanırlarsa, öğrenme ve akademik başarı açısından üretken ve başarılı olmaları daha olasıdır.

Kültürel kurslara ve etkinliklere katılarak boş zaman geçirmek, onların suç davranışlarını azaltmalarına ve daha olumlu bir benlik imajı geliştirmelerine yardımcı olabilir. Boş zamanlarını çeşitli rekreatif etkinliklerle geçirmek stresi azaltır, motivasyonlarını artırarak, zamanlarını etkin ve verimli kullanmalarını sağlar.

KAYNAKLAR

- Balcı, A. (2013). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemi. Teknik ve İlkeler. Ankara. Pegem Akademi.
- Balaban, Sali, J. (2012). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Başkan, A.H. (2016). Öğrenim alanlarına göre lise mezunlarının üniversite kazanma başarıları ile rekreasyon aktivitelerine katılım arasındaki ilişki. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi. Ankara.
- Başar, H. (1998). Sınıf Yönetimi. Ankara. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Büküşoğlu, N., Bayturan, A.F. (2005). Serbest zaman etkinliklerinin gençlerin psiko-sosyal durumların ilişkin algısı üzerindeki rolü. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalı. Ege Tıp Dergisi, 44 (3) : 173 – 177.
- Coleman, J.S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. American Journal of Sociology, 94, 95-120.
- Ergin, S. (2000). Muğla üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme biçimlerini ve eğilimlerinin araştırılması. Muğla Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bitirme Tezi, Muğla.
- Ekici, S. (2000). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Etkinlikleri Üzerine Bir Araştırma, 1. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi, 26–27 Mayıs, Ankara.
- Ekici, S., Yenel, F.İ. (2002). Yükseköğretim gençliğinin boş Zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları ve turizme katılımları üzerine bir araştırma, Türkiye Sosyal Araştırma Dergisi, Cilt: 6, Sayı 1, Ankara.

- Eldeleklioğlu, J. (2008). Ergenlerin zaman yönetimi becerilerinin kaygı, yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi. *Elementary Education Online*, 7(3), 656-663.
- Fişek, K. (1998). *Spor Yönetimi*. Ankara. Bağırğan Yayınevi.
- Karaküçük, S., Yetim, A. (1996). Rekreasyon etkinliklerinde liderlik ve fonksiyonları. *Gazi beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi*. Cilt1, sayı 64-76. Ankara.
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon, Boş zamanları Değerlendirme, Kavram Kapsam ve Bir Araştırma*. Ankara. Seren Matbaacılık Yayınları.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kurumlu, Y. (2014). Ankara ili 11. sınıf lise öğrencilerinin serbest zaman ve sportif açıdan serbest zaman faaliyetlerine katılımlarının değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenman ve Hareket Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Özcan, S. (1999). Öğretim elemanları ve öğretmenlerin boş zaman faaliyetleri. *Muğla Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bitirme Tezi*, Muğla.
- Özkalp, E. (1997). *Davranış Bilimlerine Giriş*. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 1027.
- Peters, P., Raaijmakers, S. (1998). Time crunch and the perception of control over time from a gendered perspective: The Dutch case. *Loisir et Societe/ Society and Leisure*, 21, 417-433.
- Sabbağ,Ç., Aksoy, E. (2011). Üniversite öğrencileri ve çalışanların boş zaman etkinlikleri: Adıyaman örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4), 10-23.
- Yavuzer, H. (2008). *Çocuk Psikolojisi (28.Basım)*. İstanbul. Remzi Kitabevi.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul. Özgür Yayınları.